

**REPUBLICA MOLDOVA
RAIONUL ȘTEFAN VODĂ
CONSILIUL RAIONAL ȘTEFAN VODĂ**

MD-4201, or. Ștefan Vodă, str. Libertății, nr. 1, tel. (242) 226-50, tel/fax (242) 234-10,
e-mail: consiliul.raional-stefan-voda@apl.gov.md, web: www.stefan-voda.md

**DECIZIE nr. 2/5
din 31 martie 2025**

**Cu privire la aprobarea Programului teritorial
privind sănătatea mintală în raionul Ștefan Vodă
pentru anii 2025-2027**

În scopul reducerii riscurilor legate de sănătate prin oferirea accesului la servicii de calitate, inclusiv, promovarea sănătății mintale ca o problemă prioritară de sănătate și integrarea serviciilor de sănătate mintală în asistența medicală primară (AMP), pentru a facilita accesul persoanelor la servicii de calitate, mobilizarea comunității, promovarea sănătății mintale, monitorizarea și gestionarea persoanelor afectate pe termen lung și aferent Demersului IMSP Centrul de Sănătate Ștefan Vodă **nr. *** din ***** 2025;**

în conformitate cu prevederile art. 12 al Legii nr. 10 din 03 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, Legea ocrotirii sănătății nr.411 din 28.03.1995, Hotărârii Guvernului nr. 971 din 06.12.2023 Cu privire la aprobarea Programului național privind sănătatea mintală pentru anii 2023-2027;

în baza art. 43 alin. (1), lit. j) și art. 46 din Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, **Consiliul raional Ștefan Vodă DECIDE:**

1. Se aprobă Programul teritorial privind sănătatea mintală pentru anii 2025-2027, conform *anexei nr. 1* și Planul de acțiuni privind realizarea Programului raional de sănătate mintală pentru anii 2025-2027 în raionul Ștefan Vodă conform *anexei nr. 2*.

2. Instituțiile medico-sanitare din raion vor asigura realizarea Programului privind sănătatea mintală pentru anii 2025-2027 prin cooperare cu Administrațiile Publice Locale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale, Direcția Generală Educație.

3. Controlul executării prezentei decizii se atribuie doamnei Valeria Caușnean, vicepreședinta raionului și doamnei Mariana Haret, șef IMSP Centrul de Sănătate Ștefan Vodă, subdiviziunea „Centrul comunitar de sănătate mintală.”

4. Prezenta decizie poate fi contestată cu cerere prealabilă la autoritatea emitentă cu sediul or. Ștefan Vodă, str. Libertății nr. 1 sau la Judecătoria Căușeni (sediul or. Ștefan Vodă, str. Grigore Vieru nr. 6), în termen de 30 de zile din data publicării, potrivit prevederilor Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

5. Prezenta decizie se include în Registrul de stat al actelor locale (actelocale.gov.md), se publică pe pagina web a Consiliului raional Ștefan Vodă (www.stefan-voda.md) și se aduce la cunoștința Președintelui raionului Ștefan Vodă și altor entități / persoane relevante.

Președintele ședinței

Contrasemnează:

Secretarul interimar al Consiliului raional

Cristina VREMERE

Programul teritorial privind sănătatea mintală în raionul Ștefan Vodă pentru anii 2025-2027

Capitolul I. Introducere.

1. Programul teritorial de răspuns privind Sănătatea Mintală, raionul Ștefan Vodă, pentru anii 2024-2028 (în continuare – Program) este un document de politici pe termen mediu și cuprinde prioritățile Consiliului Raional Ștefan Vodă, orientate spre aplicarea strategiilor inovatoare privind reducerea problemelor de sănătate mintală din raion.

2. Programul a fost elaborat în conformitate cu prevederile Legii Ocrotirii Sănătății nr.411/1995. Legii nr.10/2009, privind supravegherea de stat a sănătății publice, Programul Național privind sănătatea mintală în temeiul art.5 lit.(a) și art. 6 lit (h), Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova 2017 nr.252,art.412), cu modificările ulterioare, Strategia națională de dezvoltare “Moldova Europeană 2030”, adoptată prin Legea nr.315/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova 2022, nr.409-410, art.758) precum și prevederile altor documente naționale și internaționale în domeniu.

3. Programul are ca scop reducerea riscurilor legate de sănătate prin oferirea accesului la servicii de calitate și inclusiv, promovarea sănătății mintale ca o problemă prioritară de sănătate și integrarea serviciilor de sănătate mintală în asistența medicală primară (AMP), pentru a facilita accesul persoanelor la servicii de calitate, mobilizarea comunității, promovarea sănătății mintale, monitorizarea și gestionarea persoanelor afectate pe termen lung.

4. La baza elaborării prezentului Program au stat competențele Strategiei Programului Național:

- a) îngrijirea și prevenirea centrată pe persoană;
- b) diagnosticul precoce a problemelor de sănătate mintală prin utilizarea screeningului sistematic conform Protocoalelor clinice naționale și instituționale;
- c) oferirea tratamentului accesibil și echitabil tuturor persoanelor cu probleme de sănătate mintală fără discriminare cu dezvoltarea serviciilor de sănătate mintală accesibile, inclusiv la copii, adolescenți, tineri și vârstnici, indiferent de etnie, gen, religie.
- d) elaborarea parteneriatelor intersectoriale, la nivel de raion (social, educație, muncă, organe de drept etc.) cu specificarea obligațiilor fiecărui partener în prevenția, promovarea și acordarea serviciilor de sănătate mintală, inclusiv în colectarea și utilizarea datelor în elaborarea proiectelor de politici eficiente;
- e) formarea specialiștilor în sănătatea mintală prin instruirea continuă a personalului medical din cadrul asistenței medicale primare, cu specific în asistența psihiatrică primară;
- f) elaborarea sistemului de referire a persoanelor cu probleme de sănătate mintală în sistemul de asistență medicală primară specializată și spitalicească;
- g) implicarea comunităților, a organizațiilor societății civile și prestatorilor publici și private de servicii.

5. Prezentul Program este conceput ca un cadru complex, intersectorial care să ghideze activitățile pentru reducerea impactului negativ a problemelor de sănătate mintală.

6. Etapele și termenii de implementare ale programului se efectuează în conformitate cu planul de acțiuni.

Capitolul II Analiza situației.

7. Sănătatea mintală reprezintă una din problemele prioritare de Sănătate publică, iar prevenirea, supravegherea reprezintă obiectiv strategic de interes național și raional.

8. În ultimii ani autoritățile administrației publice centrale din Republica Moldova, susținute de partenerii de dezvoltare și în colaborare cu societatea civilă, și-au asumat responsabilitatea reformării serviciilor de sănătate mintală.

9. Este asigurat accesul la serviciile de sănătate mintală integrate și prestate la nivel de asistență medicală primară, la nivel comunitar de către specialiștii din cadrul CCSM și la nivel terțiar- în cadrul serviciului spitalicesc.

10. Centrul Comunitar de Sănătate Mintală (CCSM), organizat în cadrul Centrului de Sănătate (CS) din raion, contribuie la accesibilitatea și continuitatea tratamentului pentru persoanele cu tulburări de sănătate mintală.

11. În scopul depistării precoce a problemelor de sănătate mintală (anxietate, depresii, autism infantil, schizofrenie) este asigurat screeningul conform Protocoalelor Clinice Naționale și Instituționale.

**Tabela nr.1 Informația privind activitatea în
Centrul Comunitar Sănătate Mintală Ștefan Vodă
anii 2020-2024**

	a.2020	a.2021	a.2022	a.2023	a.2024
Incidența prin tulburări mintale și comportament - TOTAL	40(56,22)	48(67,46)	57(80,11)	65(130,5)	58(116,5)
Incidența prin tulburări mintale și comportament - copii	15(93,46)	11(68,54)	19(118,4)	32(300,8)	23(216,2)
Incidența prin tulburări mintale și comportament - maturi	25(45,37)	37(67,15)	38(68,96)	33(84,3)	35(89,4)
Prevalența prin tulburări mintale și comportament - TOTAL	1560(2192,5)	1455(2044,9)	1388(1950,7)	1385(2781,7)	1378(2811,0)
Prevalența prin tulburări mintale și comportament - copii	123(766,4)	114(710,3)	117(729,0)	137(1287,7)	142(1344,1)
Prevalența prin tulburări mintale și comportament - maturi	1437(2607,8)	1341(2433,6)	1271(2306,5)	1248(3187,7)	1236(3185,1)

12. Numărul vizitelor în Centrul Comunitar de Sănătate Mintală este în creștere

	a.2021	a.2022	a.2023	a.2024
Nr. persoane atestate în CCSM (consultații)	3916	4100	4100	3849
Nr. persoane diagnosticate cu tulburări mintale și de comportament	1057	939	1311	1837

Vizitele sunt active, din inițiativă proprie, ceea ce denotă sporirea încrederii populației în serviciile de sănătate mintală comunitară.

De menționat că asistența de care beneficiază pacienții în CCSM este integrată cu serviciile psihologice și sociale.

13. Datele statistice din ultimii ani demonstrează o creștere a incidenței și prevalenței prin maladii psihice în raion. Aceeași situație se atestă în R. Moldova cât și la nivel global, ceea ce argumentează relevanța prioritizării intervențiilor în problemele de sănătate mintală la nivel de raion.

14. Prioritatea de bază pentru perioada imediat următoare este încercarea de a spori accesul și furnizarea de servicii esențiale și calitative în sănătatea mintală.

15. În scopul depistării active și a diagnosticării maladiilor mintale este asigurat screeningul în anxietate, depresie, autism, schizofrenie, demență, cât și în tulburările cu deficit de atenție și concentrare ADHD la copii.

16. În pofida faptului existenței serviciului comunitar de sănătate mintală dezvoltat, asistența psihiatrică încă rămâne un sistem de servicii orientat exclusiv spre actul curativ, în detrimentul abordării psihosociale.

17. Nu sunt dezvoltate serviciile de intervenție în criză în spitalele raionale, ceea ce reprezintă o problemă care nu permite asigurarea asistenței psihiatrice mai aproape de locul de trai a

pacienților. În acutizare, ei sunt transportați, prin intermediul AMU, în Spitalul Clinic de Psihiatrie (SCP), or. Chișinău, uneori asistați de poliție.

18. Screeningul și diagnosticarea anxietății și depresiei s-a introdus la nivelul asistenței medicale primare (medic de familie).

19. În raion există un deficit de medici psihiatri (normativul fiind 5 psihiatri la 100 000 locuitori). În cadrul CCSM Ștefan Vodă activează un singur psihiatru.

20. Mecanismele de conlucrare în vederea dezvoltării asistenței comunitare integrate sunt slab dezvoltate. În aceste condiții este dificilă referirea pacienților cu probleme de sănătate mintală către serviciile locale comunitare, întâmpinând dificultăți la trecerea din sistemul medical către cel social.

21. În ultimii ani, în raionul Ștefan Vodă a crescut numărul pacienților cu D-cul Autism infantil și ADHD. Chiar dacă acest număr s-a dublat în ultimii 5 ani : a. 2020.-13., 2021-17,2 , 2022-22, 2023-31, 2024-34, totuși numărul rămâne mic, fiind explicat prin faptul, că o mare parte din copii sunt diagnosticați greșit, ori nu ajung la specialiștii din domeniul sănătății mintale.

22. În acest context, este necesar acordarea unei atenții sporite sănătății mintale în rândul copiilor și adolescenților. Copilăria și adolescența sunt perioade cruciale pentru sănătatea mintală pentru tot parcursul vieții, iar bolile mintale experimentate în anii formativi ai vieții, de exemplu ca urmare a adversităților sau traumelor, afectează dezvoltarea creierului și capacitatea de a forma relații sănătoase și abilități de viață.

23. Prin urmare, copiii și adolescenții au nevoie de acces nebirocratic la asistență pentru sănătatea mintală, cât mai curând posibil și cât mai puțin invaziv, fără nici o discriminare și rusine. În ultimii ani se atestă o creștere semnificativă a anxietății, depresiei, suicidului și autovătămării în rândul tinerilor.

24. O prioritate pe agenda publică raională trebuie să devină promovarea sănătății mintale în rândul vârstnicilor și a principiilor îmbătrânirii active la toate etapele vieții, pentru asigurarea unei sănătăți mai bune la vârste înaintate.

Capitolul III. Scopul, obiectivele generale și obiectivele specifice.

25. Scopul Programului este să promoveze o societate în care sănătatea mintală să fie protejată, promovată și valorizată, să prevină tulburările mintale, să ofere persoanelor afectate un acces înalt la sistemul de asistență medicală și socială de calitate, precum și participarea deplină în societate și la locul de muncă, toate acestea fără stigmatizare și discriminare.

26. Programul urmărește dezvoltarea sistemului de servicii integrate de sănătate mintală la nivel de raion, care să asigure accesul la toate etapele vieții pentru toată populația indiferent de sex, vârstă, etnie, mediu de reședință, apartenență religioasă, statut socio-economic, de sănătate și orice alt criteriu.

În acest context sunt stabilite următoarele obiective generale și specifice:

Obiectivul general 1. Consolidarea serviciilor medicale de sănătate mintală prin prevenire, depistare oportună, tratament specific.

Obiectivul general 2. Îmbunătățirea condițiilor pentru menținerea și promovarea sănătății mintale a populației, respectarea drepturilor omului, excluderea stigmatizării și discriminării prin consolidarea rolului societății civile, a mass-mediei și a autorităților administrației publice locale, până în anul 2028.

Obiectivul specific 2.1. Organizarea activităților de promovare a sănătății mintale prin implementarea programelor de prevenire, până în anul 2028.

Obiectivul specific 2.2. Eradicarea mortalității prin suicid în rândurile populației.

Obiectivul general 3. Îmbunătățirea stării de sănătate mintală a populației prin dezvoltarea serviciilor de sănătate mintală și de îngrijire socială cuprinzătoare, integrate și receptive, prestate în conformitate cu nevoile fiecărui individ.

Obiectivul general 4. Îmbunătățirea mecanismelor de asigurare cu personal medical, motivarea și dezvoltarea resurselor umane în sistemul de sănătate mintală.

Obiectivul general 5. Dezvoltarea și punerea în aplicare a unor mecanisme eficiente pentru atragerea și motivarea personalului.

Obiectivul general 6. Dezvoltarea parteneriatelor și colaborărilor în domeniul sănătății mintale și al serviciilor sociale.

Capitolul IV. Impactul programului.

27. Implementarea Programului dat va asigura calitatea, siguranța, eficiența, acordarea la timp a serviciilor de sănătate mintală și satisfacerea nevoilor specifice, echitabile, centrate pe necesitățile reale, fără dificultăți financiare în ceea ce privește plata acestora de către pacienți și /sau familiile acestora.

28. În urma realizării acestui Program se vor atinge următorii indicatori:

- a) reducerea numărului de internări nejustificate la SCP până la 25 %.
- b) creșterea numărului persoanelor consultate în CCSM cu 25% cu accent la anxietate, forme incipiente de maladie psihică.
- c) promovarea sănătății mintale și pregătirea psiho-emoțională a populației pentru situații de urgență în psihiatrie.
- d) organizarea o unui management eficient de acordare a serviciilor de sănătate mintală în teritoriul raionului Ștefan Vodă.

Capitolul V. Riscuri de implementare.

29. La momentul de planificare și implementare a acțiunilor Programului au fost anticipate următoarele riscuri:

- a) receptivitatea scăzută a serviciilor APL.
- b) tergiversări și/sau progrese încetinite în cadrul îndeplinirii măsurilor intersectoriale, din cauza lipsei de interes sau a dorinței de a-și asuma responsabilități.
- c) resurse umane și, uneori, cunoștințe reduse în domeniul sănătății mintale.
- d) fluctuația resurselor umane în cadrul autorităților și instituțiilor medicale responsabile de domeniul sănătății mintale.

30. În scopul remedierii riscurilor vor fi realizate următoarele măsuri:

- f) crearea condițiilor atractive pentru tinerii specialiști în activitatea legată de domeniul sănătății mintale.
- g) elaborarea și aplicarea unor mecanisme de colaborare intersectoriale cu APL.
- h) instituirea unui mecanism eficient de coordonare, monitorizare, evaluare și raportare.

31. Riscurile vor fi evaluate și monitorizate pe perioada realizării Programului și vor fi depuse eforturi pentru diminuarea efectelor lor, în limitele competențelor.

Capitolul VI. Autoritățile/instituțiile responsabile de implementare.

32. Autoritatea responsabilă de implementarea prezentului Program este IMSP CS Ștefan Vodă prin subdiviziunea Centrul Comunitar de Sănătate Mintală, Centrele de Sănătate autonome, în parteneriat cu reprezentanții și structurile în teritoriu ai Consiliului Raional Ștefan Vodă, APL, Centru Sănătate Publică.

33. În procesul de implementare a prezentului Program, autoritățile responsabile vor colabora cu alte autorități, ONG, precum și cu parteneri de dezvoltare.

34. Annual rezultatele implementării Programului vor fi pre căutate la ședințele Consiliului teritorial de Sănătate Publică și a Consiliului raional.

35. Activitățile de monitorizare, evaluare și raportare vor avea loc pe toată perioada de implementare a Programului.

36. În cadrul procesului de monitorizare vor fi elaborate rapoarte anuale de progres, care vor include informații despre implementarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni pentru anii 2024-2028. Aceste rapoarte vor fi elaborate de către specialiștii în domeniu cu prezentare anual în cadrul Consiliului Teritorial de Sănătate Publică.

37. Etapele și termenele de implementare a prezentului Program se vor executa în conformitate cu planul de acțiuni.

38. Performanța prezentului Program va fi evaluată în baza obiectivelor stipulate, indicatorilor existenți, care vor reflecta realizarea activităților expuse în planul de acțiuni, care vor monitoriza îndeplinirea obiectivelor specifice și a intervențiilor, modul de utilizare a mijloacelor CNAM alocate (eficiența), durabilitatea și impactul Programului estimat în cadrul evaluării finale.

PLAN DE ACȚIUNI
privind realizarea Programului raional de sănătate mintală pentru anii 2025-2027 în raionul Ștefan Vodă

Nr. d/o	Acțiuni	Instituție responsabile	Termeni de realizare	Indicatori de monitorizare
Obiectivul general 1. Consolidarea guvernantei serviciilor medicale de sănătate mintală până în anul 2027				
Obiectivul specific 1. Cadrul normativ pentru sănătatea mintală dezvoltat și actualizat în proporție de 80%, în conformitate cu normele internaționale și instrumentele regionale privind drepturile omului și oferirea oportunităților echitabile de atingere a celor mai înalte standarde de viață pentru persoanele cu probleme de sănătate mintală, până în anul 2027.				
1.1.1	Respectarea cadrului legal în domeniul sănătății mintale, promovarea drepturilor omului, acordarea serviciilor de sănătate mintală și servicii sociale accesibile în comunitate.	CCSM, IMSP CS, IMSP SR, Asistență Socială.	2025-2027	Numărul prestatorilor de servicii de sănătate mintală la nivel de comunitate.
1.1.2	Abordarea integrată a sănătății mintale și a bunăstării (servicii de sănătate și servicii sociale), pentru a asigura un management interdisciplinar durabil al îngrijirii sănătății mintale la nivel de raion.	CCSM, IMSP SC, APL, Direcțiile Consiliului Raional.	2025-2027	Acorduri semnate în comun cu Direcțiile Consiliului raional și APL.
1.1.3	Îmbunătățirea mecanismului de coordonare metodologică, de monitorizare și de evaluare a serviciilor de sănătate mintală prestate la nivel de comunitate de către CCSM și AMP.	IMCP CS, CCSM	2025-2025	Act normativ aprobat.
1.1.4	Respectarea cadrului normativ privind introducerea suportului psihologic la locul de muncă pentru diminuarea sindromului de ardere profesională, în special în instituțiile medico-sanitare.	IMSP CS, IMSP CS Autonome, CCSM.	2025	Organizarea atelierelor pe tematica arderii profesionale în cadrul conferințelor.
1.1.5	Elaborarea și îndeplinirea indicatorilor de performanță în domeniul sănătății mintale ajustați la specificul interdisciplinar al serviciilor prestate.	IMSP CS, CCSM	2025	Raport de evaluare. Rata de îndeplinire a indicatorilor de performanță (%).

Obiectivul general 2. Îmbunătățirea condițiilor pentru menținerea și promovarea sănătății mintale a populației, respectarea drepturilor omului, excluderea stigmatizării și discriminării prin consolidarea rolului societății civile, a mass-mediei și a autorităților administrației publice locale, până în anul 2027.

Obiectivul specific 2.1. Organizarea activităților de promovare a sănătății mintale și a programelor de prevenire, până în anul 2027.

2.1.1	Organizarea acțiunilor de informare a populației despre evoluția sănătății mintale de-a lungul ciclului de viață și de schimbare a atitudinii față de persoanele cu tulburări mintale.	IMSP CS.CSA, CCSM IMSP SR, CSP teritorial.	2025-2027	Materiale informaționale elaborate. Număr de acțiuni, activități organizate.
2.1.2	Organizarea meselor rotunde, discuții, consfătuiri cu actorii din APL, Asistența socială, direcția Forței de Muncă, având scopul de integrare deplină a serviciilor comunitare în domeniul sănătății mintale, la nivel de raion.	CCSM, CSPT, APL Mass-media.	2025-2027	Număr de întâlniri organizate. Număr de participanți.
2.1.3	Implementarea programelor de promovare a sănătății mintale în școli, prin includerea temelor ce vizează combaterea violenței și dezvoltarea aptitudinilor de prevenire a problemelor de sănătate mintală.	CCSM CSPT CSP teritorial.	2025-2027	Număr de instruiri tematice. Număr de elevi instruiți.
2.1.4	Responsabilizarea tuturor sectoarelor pentru promovarea sănătății mintale și pentru prevenirea tulburărilor mintale, micșorarea influenței factorilor sociali și economici determinanți, inclusiv nivelul venitului, statutul de angajare, nivelul de educație, nivelul material de trai, starea de sănătate fizică, coeziunea familiei, discriminare, încălcări ale drepturilor omului, violența sexuală, abuzul asupra copiilor și neglijarea, expunerea acestora dezastrilor naturale, crizelor de sănătate publică sau umanitare.	APL, CCSM CSPT Sectorul de Poliție CSP teritorial și alți actori.	2025-2027	Materiale informaționale elaborate. Număr de acțiuni organizate. Număr de participanți.
2.1.5	Organizarea campaniilor antidiscriminare și de informare care remediază stigmatizarea și încălcările drepturilor omului asociate frecvent cu tulburări mintale.	CCSM CSPT CSP teritorial.	2025-2027	Materiale informaționale elaborate. Număr de acțiuni organizate. Număr de participanți.
2.1.6	Identificarea, prevenirea și tratarea afecțiunilor sau problemelor de comportament, în special în copilărie și adolescență inclusiv în scop de prevenire a dizabilității mintale la copii.	IMSP CS CCSM CSPT	2025-2027	Materiale informaționale elaborate Număr de acțiuni organizate Reducerea n copiilor cu dizabilitate mintală

2.1.7	Asigurarea accesului populației la consiliere și la servicii de sănătate mintală pentru copii și persoanele vârstnice.	IMSP CS IMSP SR CCSM CSPT	2025-2027	Numărul persoanelor ce au beneficiat de servicii de consiliere.
-------	--	------------------------------------	-----------	---

Obiectivul specific 2.2. Eradicarea mortalității prin suicid

2.2.1	Organizarea acțiunilor intersectoriale de prevenire a sinuciderii.	IMSP CS IMSP SR CCSM,CSPT Sectorul de Poliție	2025-2027	Materiale informaționale elaborate, organizate. Număr de participanți.
2.2.2	Identificarea precoce și gestionarea tulburărilor mintale și comportamentelor suicidare	IMSP CS IMSP SR CCSM,CSPT	2025-2027	Număr de persoane identificate cu comportament suicidar.
2.2.3	Instituirea liniei telefonice de urgență pentru persoanele aflate în situații de criză și de risc suicidal (adolescenți, tineri, persoane vârstnice).	CCSM	2025-2027	<u>Linie telefonică funcțională</u>

Obiectivul general 3 Îmbunătățirea stării de sănătate mintală a populației prin dezvoltarea serviciilor de sănătate mintală și de îngrijire socială cuprinzătoare, integrate și receptive, prestate în conformitate cu nevoile fiecărui individ.

3.1.1	Asigurarea CCSM cu cadre conform normativelor în vigoare	IMSP CS IMSP SR CCSM,	2025-2027	Număr specialiști angajați.
3.1.2	Perfectarea mecanismelor de colaborare și de comunicare dintre serviciul de ambulatoriu - CCSM și serviciul spitalicesc raional în domeniul psihiatriei la nivel raional.	IMSP SR CCSM,	2025-2027	Servicii de sănătate mintală dezvoltate la nivel de spitale raionale.
3.1.3	Consolidarea și extinderea serviciului de asistență mobilă la domiciliu și de soluționare a crizelor de sănătate mintală la nivelul CCSM.	IMSP CS CCSM,	2025-2027	Număr pacienți supravegheați la domiciliu.
3.1.4	Dezvoltarea conceptelor de servicii specializate pentru persoane de vârstă a treia cu probleme de sănătate mintală și/sau integrarea acestora în serviciile existente de sănătate mintală.	IMSP CS CCSM,	2025-2027	Numărul persoanelor integrate.
3.1.5	Fortificarea capacităților familiilor pentru acordarea suportului psihologic membrilor familiei care îngrijesc vârstnicii cu maladii mintale.	IMSP CS CCSM,	2025-2027	Număr de ședințe de consiliere.

3.1.6	Dezvoltarea și implementarea serviciilor de sănătate mintală și de suport psihoemoțional în instituțiile de învățământ în caz de pierdere a accesului la învățare pentru adolescenți și tineri.	CCSM CSPT	2025-2027	Număr de ședințe de suport psihoemoțional organizate. Număr de instruiți organizate pentru cadrele didactice.
3.1.7	Dezvoltarea serviciilor specializate pentru copiii cu probleme de sănătate mintală și cu tulburări de spectru autist. Conlucrarea activă cu Centru de zi pentru copii în stare de risc „Încredere” or. Ștefan Vodă.	IMSP CS CCSM IMSP SR	2025-2027	Număr de beneficiari. Număr de ședințe comune. Număr /spectru servicii acordate
3.1.8	Dezvoltarea serviciilor specializate pentru persoane de vârstă a treia cu probleme de sănătate mintală.	IMSP CS CCSM IMSP SR ,APL.	2025-2027	Servicii specializate dezvoltate.
3.1.9	Acordarea suportului în crearea serviciilor comunitare integrate de sănătate mintală (servicii medico-sociale, îngrijire la domiciliu, servicii de reabilitare comunitară și locuințe protejate) de către APL de nivelul II și de către asociațiile obștești, inclusiv instruirea membrilor familiilor, asistenților sociali privind abordarea clinică a pacientului de vârstă a treia cu probleme de sănătate mintală.	IMSP CS CCSM IMSP SR ,APL.	2027	Număr de servicii create și acordate.
3.1.1 0	Realizarea intervențiilor de prevenire, de depistare precoce a problemelor de sănătate mintală, de inițiere și de asigurare a continuității tratamentului problemelor de sănătate mintală la nivel de comunitate, conform standardelor aprobate pentru medicina de familie.	IMSP CS CCSM	2025-2027	Număr de beneficiari de servicii de sănătate mintală prestate de către medicii de familie.
3.1.1 1	Crearea unui mecanism de colaborare intersectorială în scopul protecției persoanelor cu probleme de sănătate mintală și prevenire a instituționalizării nejustificate.	IMSP spitalele de psihiatrie CCSM	2025-2027	Numărul de persoane pentru care a fost aplicat mecanismul și evitată instituționalizarea.
3.1.1 2	Asigurarea accesului la medicamente psihotrope incluse în lista medicamentelor compensate conform Protocoalelor clinice naționale și Ghidurilor internaționale de tratament, în condiții de ambulatoriu, pentru persoanele afectate de maladii mintale cu evoluție cronică.	IMSP CS CCSM	2025-2027	Număr de persoane care au beneficiat de medicamente psihotrope.
3.1.1 3	Acordarea suportului în vederea angajării în câmpul muncii a persoanelor cu probleme de sănătate mintală.	CCSM ,APL,AS, AFM.	2025-2027	Număr de beneficiari încadrați în câmpul muncii.

3.1.1 4	Instruirea asistenților sociali în domeniul sănătății mintale.	IMSP CS CCSM IMSP SR , APL, CTAS	2025-2027	Număr de asistenți sociali instruiți în domeniul sănătății mintale.
------------	--	---	-----------	---

Obiectivul general 4. Sporirea profesionalismului angajaților CCSM prin respectarea documentelor de directivă la nivelul sănătății mintale

4.1.1	Institutionalizarea si actualizarea PCI. Dezvoltarea nursingului psihiatric.	CCSM	2025-2027	N PCI actualizate.
4.1.2	Instruirea profesioniștilor din domeniul sănătății mintale , medicilor de familie, asistenților medicali si altor specialiști să gestioneze tulburările mintale ale persoanelor de orice varsta, grupuri vulnerabile și cu risc sporit	IMSP CS CCSM USMF	2025-2027	Numărul cadrelor medicale instruite în domeniile menționate.
4.1.3	Fortificarea capacităților cadrelor didactice din învățământul primar, secundar și terțiar în domeniul sănătății mintale	DETECT	2025	Număr de cadre didactice instruite.
4.1.4	Revizuirea anuală și actualizarea la necesitate a curriculei de formare a asistenților sociali și a psihologilor în conformitate cu standardele internaționale în sănătate mintală, inclusiv pentru acordarea serviciilor de psihiatrie comunitară	CCSM AS	2025-2027	Număr de asistenți sociali instruiți.

Obiectivul specific 5.2 Dezvoltarea și punerea în aplicare a unor mecanisme eficiente pentru atragerea și motivarea personalului

5.1.1	Îmbunătățirea condițiilor de activitate pentru angajații din domeniul sănătății mintale, motivarea și instruirea continuă, în corespundere cu actele normative	IMSP CS CCSM IMSP SR ,APL	2025-2027	Instruire conform Planului EMC.
5.1.2	Asigurarea cu cadre medicale a CCSM conform normativelor MS.	IMSP CS APL	2025-2027	Numărul persoanelor angajate conform statelor de personal aprobate.

Obiectivul general 6 Dezvoltarea parteneriatelor și colaborărilor în domeniul sănătății mintale și al serviciilor sociale

6.1.1	Facilitarea dialogului și cooperarea cu alți parteneri de dezvoltare, după caz (educație, justiție, CTAS, etc.), precum și cu autoritățile publice locale pentru a asigura un transfer eficient al responsabilității și pentru coordonarea cooperării intersectoriale, precum și buna funcționare a Centrului Comunitar de Sănătate	IMSP CS CCSM IMSP SR ,APL Parteneri de dezvoltare.	2025-2027	Număr de parteneriate încheiate la nivel de raion, APL.
-------	---	---	-----------	---

	Mintală.			
6.1.2	Organizarea sesiunilor de informare/lecții publice cu privire la depistarea precoce/prevenirea bolilor mintale pentru persoanele de orice vârstă.	IMSP CS CCSM IMSP SR, APL Parteneri de dezvoltare, societatea civilă.	2026-2027	Număr de sesiuni de informare/lecții publice organizate. Număr de cadre didactice implicate. Număr de persoane care au urmărit evenimentele.
6.1.3	Crearea mecanismelor de implementare a parteneriatelor intersectoriale și interinstituționale, pentru a asigura servicii integrate și comprehensive pentru persoanele cu probleme de sănătate mintală și pentru familiile acestora.	IMSP CS CCSM IMSP SR IMSP SR, APL spitale de psihiatrie AS, Poliție, etc.	2025-2027	Număr de parteneriate încheiate.
6.1.4	Dezvoltarea parteneriatului cu pacienții și cu familiile acestora, care să asigure o cultură generală reflectată în politici de promovare a sănătății mintale, „de la egal la egal”.	IMSP CS, spitale de psihiatrie CCSM CSPT, etc.	2025-2027	Număr de ședințe organizate.
6.1.4	Organizarea în comunități a activităților de zi și de socializare, inclusiv pentru persoanele adulte și în etate, care ar diminua problema singurătății, a izolării și a anxietății.	IMSP CS, spitale de psihiatrie , CCSM CSPT, APL etc.	2026-2027	Număr de activități de învățare a adulților organizate. Număr de beneficiari

